

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 4.

V Ljubljani, v sredo, 7. januarja 1903.

Letnik XXXI.

„Mirari vos“.

»Mirari vos debet propter stultitiam vestram.« — Čuditi se morate svoji lastni neumnosti.

Članek »Mirari vos« je priobčil pone- deljaki »Narod«. Med tem, ko se mi ba- vimo z organizacijo slovenskega naroda, se bavi »Slov. Narod« z — »organizacijo ka- tolicizma«. Profesor Ehrhard je bil v Rimu pri avdienci pri papežu. Profesor Ehrhard stoji v svojih spisih na pozitivnem katoli- škem temelju, in kar on govorio ča su primernem nastopanju katoličanov, so stvari, ki katoliške dogme direktno ne tangirajo in o katerih se svobodno debatira. Med njegovimi trdit- vami so mnoge jako dobre, a druge zopet so njegovo zasebno mnenje, katero zastopa bolj ali manj srečno.

»Slov. Narod« pa vedoma dela iz Ehr- harda heretika, prof. Schella pa slika kar kakor tajnica Kristusovega božanstva. Mi proti njemu nismo v tej zadevi hoteli mnogo polemizirati, ker razmotrivamo zdaj mnogo za slovenske razmere važnejših stvari, kot so Schellovi spisi, katerih pri nas tudi libe- ralci ne čitajo. »Slov. Narod« pa piše o takozvani liberalni struji v katoličanstvu:

»Kdor pozna ustroj katoliške cerkve in specialno vatičanske razmere, tisti ve že davno, da je vsaka resna re- forma v katoliški cerkvi ne- mogoča in izključena. Tudi Ehr- hardt, Schell in drugi bodo podlegli in vsak njihov njihov naslednik, dokler bo sploh še kaj ostalo — Petrove skale.«

Z razdiranjem Petrove skale se bavi »Slov. Narod« že dolgo časa. Mi mislimo, da bi imel več hvaležnega dela, ako bi se bavil s tem, da nam enkrat razloži — svojo skalo: liberalni narodni in gospodarski pro- gram. A ta skala nima nobene koherence in zagovarjati jo, je — nemogoče delo. Zato se zaletuje v — Petrovo skalo. Ne bojimo se zanj. Toliko je že trdna, da si kak Ma- lovrh ob njej še vedno lahko razbije svojo prazno glavo.

Takozvana »liberalna struja« v katoli- cizmu, o kateri toliko pišejo naši baš ne — katoliški liberalci, je pa v resnici nekaj vse drugega, kakor pa si žele naši liberalci. To ni nikako ljudsko gibanje, ni nikaka poli- tično važna struja, ampak nekateri profesorji so z nekaterimi manj ortodoksnimi izjavami in spisi dali povod, da so jih začeli liberalci silno hvaliti ter njihove same ob sebi ne posebno važne izjave rabiti za streljivo, s katerim hočejo zagnati v zrak — Petrovo skalo.

Nemška profesorja Müller in Schell na pr. sta se izobraževala bolj ob modernih nemških modroslovnih delih, kakor pa ob strokovno-bogoslovskih delih. Zato sta za- nesla v svoje dogmatične spise tiste vodene fraze, katere delajo novo nemško modro- slovje tako netečno in so ga privedle do popolnega skepticizma. Katoliški bogoslovci so to inferiorno dogmatičsko znanost ta- koj odklonili, kar je bilo tem lažje in um- ljivejše, ker je prava katoliška znanost ravno v zadnjih desetletjih v vseh strokah sijajno napredovala. Posebno aristotelično-tomistična filozofija je v svoji moderni obliki postala nepremagljivo orožje proti vsem zmotam novodobnih materialističnih in panteističnih zis- temov. Profesor Schell se je tudi v resnici podvrgel katoliškemu načelom.

Prof. Ehrhard je pa mož, na katerega bi se ravno liberalci ne smeli nikdar skli- cevati. Kajti njegov namen je ta, dove- sti katolicizem do nagle in popolne zmage nad moderno družbo. Ker so pa nasprotja silno velika, jih hoče Ehrhard na razne načine omiliti. In tu se mu semtertje primeri, da se mu nekoliko izpodrsne, da hoče z gladko be- sedo premostiti načelna nasprotja. In tu se je sam opokazalo, na kateri strani je resnica. Kajti liberalci so ta- koj zatajili svoja načela in začeli Ehrharda kot svojega pristaša izrabljati proti katolicizmu, dobro vedoč, da vsaka zmeda pojmov škoduje resnici, a ko- risti liberalizmu, onemu liberalizmu, kateri

sploh životari ob zmedbi pojmov. Katoličani so bili bolj znanstveni in zna- čajni. Začeli so stavek za stavek Ehrhar- dove knjige kritično preiskovati ter dognati, kaj je v njem resnice in kaj ne. Resnica se sprejema, neresnica se popravlja. To je pot poštene znanosti.

Liberalci pa pišejo, da hočejo katoli- čani Ehrharda ubiti, uničiti in da niso zmožni za noben napredek. To je navadna laž, ka- kor jih je »Narod« napisal že na cente, in taka laž ima kratke noge. »Moderni katoli- cizem« hvali »Narod«! A on hvali le oni »katolicizem«, kateri bi — »razdril Pe- trovo skalo«! To ni moderni katoli- cizem, ker to sploh ni katolicizem, ampak brezboštvo.

Ali hočete liberalci vedati, kaj je »mo- dern katolicizem«? To je nauk, kateri uči, da je katoliška resnica tako sveta, tako večna, tako trdna, da se jej tudi moderni svet ne sme odtegovati, ampak da mora ka- toliška ideja zmagati tudi v novodobnem za- sebnem in javnem življenju, in sicer po- polna, neizkvarjena, čista katoliška resnica, kakor je izšla iz božjega razodetja.

Iu za to se mi berimo. Zaradi tega po- segamo v umetnost in leposlovje, zaradi tega stopamo v javnost, zaradi tega pišemo čas- niki in delujemo socialno. Z eno besedo: Vez med katoličanstvom in modernim živ- ljenjem pri nas na najintenzivnejši način in tudi z dobrimi uspehi snuje katoliško-na- rodna stranka.

Zato pa, ako ste res »moderni katoli- čani«, kakor pišete v »Narodu«, ne napa- dajte naše stranke, ampak ji priznajte, da dela katoliško in »moderno«, med tem, ko liberalci niso niti katoliški, niti »moderni«, ampak so napredni le v krivici, nazadnjaški pa versko, politično in socialno. »Mirari vos« . . .

† Stjepan Ilijašević nestor znamenitih Ilircev (1814 — 1903).

Iz Zagreba 4. januarja.

V soboto 3. prosinca je umrl v Vara- ždinu kanonik Stjepan Ilijašević, nestor zna- menitih Ilircev. Nista minula še dva meseca, ko je pokojnik v Zagrebu v uredništvu »Obzora« živahno razpravljal o znamenitej dobi ilirskeje ter obljubil, da bode popisal ves pokret, pri katerem je on živo sodelo- val. Toda smrt ga je pobrala bržkone prej, nego je dokončal svoj spis in tako bode legla z njim v grob tudi mnoga zanimiva črtica iz onih davnih a za hrvatski narod tako važnih časov. Mrtvo telo pokojnikovo bode prepeljali v Zagreb ter ga pokopali v ar- kadi, kjer počivajo že vsi drugi znameniti Ilirci.

Stjepan Ilijašević se je rodil 1. prosinca 1. 1814 v Oriovcu, središču nekdanjega gra- diškega polka. Ko je končal ljudsko šolo, ga je vzel njegov stric, tedaj župnik v Be- brini, a kasneje kanonik zagrebski, k sebi ter ga je sam podučeval za tri gimnazijske razrede. Ostale razrede je dovršil kot javni učenec na gimnaziji v Požegi, filozofijo pa na akademiji v Zagrebu. Potem stopi v se- menišče, a ker je bil odličen dijak, so ga poslali na bogoslovne nauke v centralno se- menišče v Budimpešti, kjer se je sešel s Strossmayerjem, Topolovićem in mnogimi drugimi vrednimi mladeniči iz Hrvatske. Tukaj je postal 1. 1836 doktor bogoslovja, a 12. avgusta 1. 1836 ga je posvetil za du- hovna zagrebski škof Alagović. Dne 2. sep- tembra je imel dr. Ilijašević v cerkvi sv. Marije v Zagrebu svojo novo mašo, a ravno tukaj je proslavil svojo zlato in diamantno mašo. Škof Alagović je pridržal mladega duhovnika v svojej škofijske pisarni v Za- grebu ter je postal tudi njegov ceremonijar in podbeležnik, a pod škofom Haulikom je opravljal to službo celih deset let. L. 1843. je bil imenovan veroučiteljem in propoved- nikom na kr. akademiji v Zagrebu ter še tisto leto profesorjem bogoslovja v seme- nišču. Ban Jelačić ga je imenoval že l. 1849 svetovavcem cerkvene stvari pri tedanjem banskem svetu, a na njegovo priporočilo ga je poklicalo kot hrvatskega poverjenika za šole c. kr. ministerstvo za bogočastje in uk na Dunaju. Tukaj je bil imenovan že l. 1851 c. kr. školskim svetnikom in nadzornikom realnih in ljudskih šol v Zagrebu. Pod te-

LISTEK.

V srčnem spominu.

Francoski spisal Catulle Mendes.

L.

Po vsem kraljestvu je vladala žalost in tuga, ker se mladi kralj, odkar je postal vdovec, ni več briga za državna opravila, temuž je vse dni in noči jokaje prebil pred sliko svoje ljubljene pokojnice.

Ta portret je nedavno naslikal sam, da, učil se je nalašč v ta namen slikanja, ker bi bila zanj, za tako nežno ljubečega so- proga, silna muka, ako bi mu vse dražesti njegove ljubljene kdo drugi naslikal na platno.

Slikarji imajo navado svoje modele na tako poseben način ogledovati, ki ni nikakor po okusu kakega ljubosumnega, in potem ne prenesejo vsega, kar so videli, na sliko, gotovo jim mora nekaj od tega ostati v očeh, morda celo v srcu, je menil kralj, in za ves svet bi tega nikomur ne bil do- volil.

In zdaj je bila ta slika njegova edina tolažba, ni je mogel gledati brez solz, in vendar bi ne bil svoje bolesti zamenjal za vse sladkosti življenja. Zastonj so prihajali ministri in mu govorili: »Gospod, prejeli

smo vznemirljive vesti, novi kralj iz Ormuža zbira ogromno vojsko, da bi vdrl v našo državo«, kralj se je delal, kot da ni slišal in je ogledoval naprej ljubljeno sliko.

Nekega dne pa se je grozno razjezil in bi bil kmalu enega svojih dvorjanikov, ki ga je najbolj ljubil, ubil, ker si je ta upal, svojemu kraljevemu gospodu najudanejšo povedati, da tudi najopravičenejša bol ne sme večno trpeti, in da mora dati svojim narodom novo kraljico, pa naj si bo ta že cesaričina ali kmetska hči.

»Slišno«, je kričal kralj, ves izven sebe od žalosti in jeze, »ti si mi upaš tako ostudno svetovati! Jaz, jaz, da bi se izne- veril spominu najljubeznivejše vseh kraljic! Poberi mi se izpred oči, če ne, umreš od moje roke! A predno greš, vedi in razodeni vsem: »Ni je ženske, ki bi delila z menoj prestol in življenje, izvzemši, če se najde katera, ki bi bila popolnoma podobna oni, ki sem jo izgubil, ki me gleda iz onega okvira.«

Vedel je prav dobro, ko je izgovoril te besede, da se ni zavezal, ker kje na svetu naj bi bila žena, ki bi se mogla primerjati z njo! Bila je predovrščeno lepa! Dvakrat ne ustvari narava takšne umetnije!

Ah, njene velike svilenno-črne oči, njeni čudoviti, tekoči ebenovini slični lasje, temni in dolgi, ki so jo ogrinjali nalik plasu nočne

kraljice, njeno visoko, slonokoščeno belo čelo, lepo zaokrožena usta z ljubkim smeh- ljamem, ki je odkrivalo dve blesteči vrsti zob. O, na vsem svetu je ni bilo, da bi bila po- dobnost njej, da celo princezinja, kateri so vse dobre vile nastlale v zibel najdragoc- nejših daril, ni mogla imeti tako temnih las, tako globokih oči, takega čela in takih ust

II.

Minuli so meseci, leto in čez, ne da bi se bil žalostni položaj najmanj izpremenil. Poročila iz Ormuža so bila vedno vzne- mirljivejša, a kralju se ni hotelo, da bi se bil briga za rastočo nevarnost. Vsekakor so napovedali ministri vojni davek v kraljevem imenu, a namesto, da bi oborožili vojno, je smuknil denar v njihove žepe, in dežela je bila napram ropoželnemu sovražniku po- polnoma nezavarovana, dasi je morala mnogo izdati v svojo obrambo. Nezadovolj- neži so se množili, in vsak dan se je zbrala pred kraljevo palačo neštevilna množica ljudi, ki so prišli prositi ali se pritožiti.

A nesrečni kralj je posvečeval vso svojo paznost le sliki, njen tihi čar ga je vezal z nepremagljivo silo.

Medtem se je nekoč zgodilo — mlado jutro je uprav barvalo okna višnjevo in rož- nato — da se je okrenil kralj proti oknu,

ker je s ceste odmevalo petje, čisto in ju- tranje sveže kot žgolenje škrančkov.

Kralj je bil presenečen, napravil je par korakov, naslonil čelo ob okno in pogledal ven. Komaj se je vzdržal zadovoljnega vzklika. Ne, kaj tako mičnega še ni videl nikdar, kot je bila mala ovčarica, ki je tam spodaj peljala svojo čedo na pašo.

Njeni lasje so bili svetli, da se je zdelo, kot bi lasje pozlatili solnce, a ne solnce njih.

Njeno bolj nizko čelo je bilo tako rožno, kot komaj vzcvela roža, njene oči tako svetle kot mlado jutro, in njena usteca so bila tako mala, da se je tudi med petjem pokazalo komaj štiri, pet malih, bisernih zobčkov.

Toda kralj, najsi je bil še tako zadi- vljen, se je odtegnil temu prizoru, nadkril z rokami sklenjene trepalnice, ves osramo- čen, da se je mogel le en trenutek obrniti v stran od svoje ljubljene pokojnice. Potem je pokleknil pred sliko in jokal bolesti in žalosti in se ni več spominjal, da je šla neka ovčarica pevaje mimo njegovega okna. »O«, je zaklical, premagan od silne bolesti, »ti veš, da bo moje žalujoče srce vedno tvoje, ker ni nobene, ki bi bila tebi enaka: novo kraljico zahtevajo, toda le, če mi tvoja slika stopi živa nasproti, bi se mogel za to odločiti«.

danim absolutizmom se je začela širiti tudi na Hrvatskem germanizacija v vseh uradih in šolah, pa se je dr. Ilijašević živo in odločno bori proti njemu, kjer se je le dalo. Njegovo srce je bilo za narod ter se ni mogel na noben način sprijateljiti s to novo strujo, katere je hotela hrvatskemu narodu vcepiti umetno germansko mišljenje. Ker je germanizacija vedno bolj napredovala, a Ilijašević se jej ni mogel niti smeti več ustavljati, se je l. 1857 zahvalil na svoji časti ter bil imenovan za kanonika čazmanskega kaptola v Varaždinu, kjer je živel vse do svoje smrti. Od l. 1877 je bil prost sv. Ireneja Srijemskega.

Velike so zasluge dr. Ilijaševića za hrvatsko šolstvo v dobi njegovega nadzorništva. On je s svojo modro besedo in s premišljenim delovanjem položil temelj hrvatskeje narodne prosveti; te zasluge ostanejo v hrvatskem narodu nepozabljive. Njegovemu trudu se treba zahvaliti, da sta bili osnovani realni v Zagrebu in Varaždinu, pa ga je ravno radi tega mesto Varaždin počastilo z imenovanjem svojega častnega meščana.

Da pospeši napredek v ljudski šoli, je napisal ta le dela: »Obuka malenih, ili katehetika za porabu učiteljem in svečnikom« (Zagreb 1850), potem »Pismovnik« (Trst 1851 in Dunaj 1857), »Obrana obuka malenih« (Zagreb 1850) in »Čitanke za 2. razred viših pučkih učionica« (Dunaj 1855), ki se je posebno odlikovala s svojim lepim in pravilnim jezikom in z dovršeno obliko.

Dr. Ilijašević je bil od svojih mladih let velik prijatelj pesništva, posebno onega vzvišene in didaktične smeri, pa ima v tem v hrvatskeje književnosti mesto tekmecev. Prve pesme so mu bile prigodne v latinškem jeziku, kakor je bila navada onega časa. Prvo pesem je zložil l. 1829 v slovo svojim sodrugom z gimnazije požeške, a l. 1835 je kot bogoslovec v peštanskem semenišču priobčil latinsko žalostinko v spomin smrti cesarja Franca I.

(Konec prih.)

Čehi in Nemci.

V ponedeljek je bil prvi dan spravnih konferenc. Dopoldne ob 10. uri so se sotali udeleženci z Moravske. Poleg ministrov Koerberja, Hartla in Rezka je bilo navzočih 14 članov. Posvetovanje je otvoril ministerski predsednik Koerber z daljšim govorom, v katerem je razvijal zgodovino moravske pravne akcije ter izražal nado, da se tudi na Moravskem kmalu omogoči stvarno skupno delo. Govornik je pojasnil glavno vsebino vladnega pravnega načrta ter obljubil, da se tekom dneva zaupno vroči udeležnikom vladni načrt. Prosil jih je, naj predlože stvarno presojo in potem povedo svoje misli. Svoje želje v zadevi sprave so izražali delegati Stransky, Brasu, Skene, Serenyi in Chlumecky, delegat Začek je pa želel, da se s prihodnjo konferenco ne odlaša preveč dolgo časa, na kar je Koerber odgovoril, da upa izvedeti odgovor na vladni načrt že pričetkom prihodnjega tedna. S tem je bila završena prva konferenca za Moravsko.

Konferenca za Češko se je pričela popoldne ob 3. uri ter trajala eno uro. Bila je kakor prva le formalnega značaja. Koerber je po uvodnem govoru razdelil vladni elaborat, ki se deli v nasprotju z onim za Moravsko v dva dela: jezikovno vprašanje in okrožno zastopstvo.

Razlikuje se pa znatno Koerberjev govor v češki konferenci od onega v moravski, ker je ministerski predsednik posegel tudi v merito češkega pravnega vprašanja. Rekel je mej drugim: Vlada se nadja, da se mora za Češko tako pereče vprašanje o premembi uprave spraviti v zvezo z jezikovnim vprašanjem. Mi menimo, da se z zopetno uvedbo okrožnih uradov v politiški upravi, ki so od nekaj obstojali na Češkem, najde sredstvo, s katerim se, če se vstraja pri zajamčeni enotnosti dežele, znatno razbremenijo praško namestništvo. Najtežavnejše vprašanje je pa ono glede omejitve raznih kompetenc. V tem oziru predloži vlada poseben načrt, ki pa ni nesporen. — S tema konferencama je bilo završeno delo prvega dne. Sedaj se prično v ožjem krogu posvetovanja o vladnem načrtu. Češki izvršilni odbor se snide prihodnjo nedeljo, izvršilni odbor moravske ljudske stranke v soboto, nemški delegati s Češkega in Moravskega so pa sestavili poseben pododbor.

Kako podpira ogrska vlada hrvatsko obrt.

Prihodnjo spomlad se bode gradilo v Zagrebu novo poslopje za pošto in brzojav. Uprava pošte in brzojave spada pod ogrsko skupno vlado in je zato tudi leta razpisala dražbo za vsa stavbna podjetja. Minister prometa pa je odredil, da mora priti vsak dražbovavec v Budimpešto ter ondi izročiti svojo ponudbo. To je zdaj najnovejša praksa ogrske zajedniške vlade pri vseh dražbah, katere spadajo v njen delokrog. Na ta način hočejo Mažari pri vseh podjetjih iztisniti Hrvate ter jim odvzeti še oni košek kruha, ki bi si ga mogli zaslužiti vsaj na domačih

tleh. Toda Mažari jim še tega ne privoščijo. Vkljub vsem neugodnostim se je pa vendar podalo precej hrvatskih obrtnikov v Budimpešto ter so na dražbi dobili nekaj del, ali ne vseh, ker so Mažari morali seveda preskrbeti tudi svojim ljudem nekaj dela, ter bodo pri zidavi poštnega poslopja v Zagrebu zastopane graditeljske tvrdke iz Ogrske (iz Budimpešte, Arada in Pečuha). V zadnjem zasedanju hrvatskega sabora je radi te stvari interpeliral poslanec dr. Vinković, ali ni dobi nobenega odgovora, ker hrvatska vlada ne mara za taka vprašanja, saj dobro ve, da gre v takih zadevah ogrska vlada svoja pota brez ozira na Hrvate. Ker se je imelo oddati še precej del pri omenjeni zgradbi, a se hrvatska vlada ni hotela zavzeti za hrvatske obrtnike, se je oglasila obrtno-trgovaška komora ter se obrnila naravnost na ministra prometa s prošnjo, da se izroče vsa preostala dela hrvatskim obrtnikom, ki so brez dvoma prvi pozvani, da si kaj zaslužijo pri tej zidavi, saj je na Hrvatskem z obrtno še mnogo slabše, nego na Ogrskem. Prav radovedni smo, bode li minister prometa zadovoljil prošnji obrtno-trgovaške komore, katere zahteve so brez dvoma pravične za Hrvate.

Sagasta †

V ponedeljek zvečer po 7. uri je umrl v Madridu po kratki boleznivi bivši večkratni španski min. predsednik Sagasta v starosti 75 let. Pokopan bo bržkone v petek in sicer na državne stroške. Pogreba se udeleži tudi kralj.

Pokojni Praxedes Mateo Sagasta je bil rojen l. 1827 v Torrecilli de Cameros. Po svojem poklicu je bil tehnik in prva njegova služba je bila na španski severni železnici, kjer je posloval kot inženir. Po revoluciji leta 1854 ga je okraj Zamora poslal v poslansko zbornico, kjer pa radikalec Sagasta ni mogel dolgo ostati. Radikalna frakcija je bila poražena in po preteku dveh let je moral bežati v Francijo. Ko se je pozneje vrnil v domovino, je zopet jel strastno sodelovati v prilog ustanku, a poskus se mu je zopet izjalovil in l. 1866 je moral iznova ostaviti domovino. Pozneje je bil Sagasta zopet pomiloščen, postal je pravi profesor na madridski inženirski šoli, obenem je pričel delovati na časnikaškem polju. Postal je urednik progresistiške »Iberie«. S svojim rovarskim delovanjem si je prislužil zopet dveletno prognanstvo. V tej dobi l. 1868 so uporniki premagali svoje nasprotnike, Sagasta se je mogel zopet vrniti v domovino. Pridružil se je uporniku Primu in okoli 1870. leta je postal prvič minister. V letu 1871 je bil Sagasta prvokrat minist. predsednik. Prvo njegovo ministrovanje je bilo zelo kratke dobe. Delal je namreč volitve po znanem receptu in zato porabil ogromne svote javnega denarja. Vseled tega so ga strmoglavili že po preteku nekaj mesecev. Po preteku dveh let so se pa vrnilo zopet zanj ugodnejši časi. Serrano je namreč kot naslednik generala Pavia osnoval nov kabinet in poveril zunanje zadeve Sagasti, pozneje pa portfelj notranjega ministertva. Dne 4. sept. 1874 je postal zopet kabinetni načelnik, a že v decembru istega leta se je moral umakniti nasprotnemu alfonzistiškemu toku. Od tega časa je zbiral Sagasta pod svojo zastavo ustavoverce, takozvane dinastične liberalce, zvezal se z Martinez Camosem in l. 1881 strmoglavil svojega najhujšega polit. nasprotnika Canovasa. To tretje Sagastovo minist. predsestvo je trajalo do l. 1883. Potem je bil zopet premier v debah 1885—1890, 1892—1895, potem 1897, 1898, ko se je umaknil Silveli, potem zopet 1901 in konečno od 15. dec. 1902 do konca imenovanega meseca, ko se je definitivno umaknil Silveli, ki je sedaj na krmilu španske vlade. Liberalci slave Sagasto zaradi tehle njegovih zaslug: splošna volivna pravica, civilni zakon, porotna sodišča in splošna vojaška dolžnost.

Iz brzojavk.

Nagodbena konferenca se je včeraj nadaljevala na Dunaju. Šlo se je za besedilo predlog. Szell in Koerber sta konferirala več ur. — Državni zbor se snide po poročilih parlamentarnih krogov v torek 13. jan. Seveda je še odvisno sklicanje od teka spravnih konferenc. — Nemir v Venezueli. Mnogi trgovci so zahtevali od venezuelske narodne banke v Caracasi, naj zamenja papirnati denar. Banka ni mogla ustreči zahtevi, kar je povzročilo silno paniko. Vojaštvo je predvčeranjim se dobilo plačo, pozneje pa ne dobe nobenega denarja več. — Nemški vojni proračun znaša za leto 1903 skupno 505, za mornarico pa 104 milijonov mark. — Volitve v francoski senat so se vršile minulo nedeljo. Od 98 senatorskih mest jih je pripadlo 7 konservativcem, 20 progresivcem, 15 republikancem, 26 radikalcem, 5 pa soc. radikalcem. Potrebnihi je 23 ožjih volitev. Vladinovi so pridobili 13 mandatov. — Vataja v Maroku. Poročila javljajo, da se je udalo že več vataških rodov sultanu in da se vrača mir. — Novi srbski zunanji minister je postal bivši minister Simon Lozanić.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. januarja.

Preporo vprašanje o pobiranju deželnihih naklad. Nekateri ljudje so tembolj otročji, čimbolj se starajo. To se opaža tudi pri »Narodovem« velikem politiku. Ves vesel je priobčil v »Narodu« novico iz deželnega odbora: »Izšla je cesarska naredba, s katero se pooblašča deželni odbor, da sme tudi za leto 1903 pobirati iste doklade kakor doslej.« Ob tej priliki čuti »Narod« potrebo, da nasuje svoji liberalni inteligenci nekoliko peska v oči, ker naši somišljeniki so prepametni, da bi verjeli »Narodu«. Ta naredba, za katero je pred vsem odgovorna vlada, kar ji bomo tudi primerno kvitirali, po našem mnenju ni utemeljena v deželni postavi in po njej tudi ni opravičena. Deželni odbor kranjski, kakor tudi marsikateri drugi deželni odbor je že večkrat prišel v položaj, da je dobil tako dovoljenje, vendar se je to zgodilo v mirnih časih in radi tega se ni nihče pritožil. Liberalna deželnozborska večina se je najprej opirala na lanski provizorij, pa je videla, da na ta način ne gre več, ker za letos deželni zbor ni nič dovolil. Zato si je hotela preskrbeti na zgoraj omenjeni način pobiranje doklad. A to pot bo naletela na odpor, in davkoplačevalci bodo na podlagi deželne postave ugovarjali pobiranju deželnihih naklad. Deželna postava dovoljuje upravičeno pobiranje le, ako to sklene deželni zbor. V tem oziru bomo že navalili na dr. Tavčarjevo srce nazaj kamen, o katerem misli, da se mu je odvalil. Sicer pa naj nas deželnozborska večina ne smatra za otroke. Niti za korak ne pride naprej, dokler ljudstvo pravice ne dobi. Jasno je pa tudi, da se bodo doklade, če se bodo pobrale, morale tudi za ljudstvo porabiti. Zgoraj omenjena naredba dovoljuje »pobiranje sedanjih navadnih rednih naklad, ki so potrebne z ozirom na izdatke, ki so se zadnja leta kot redne potreščine izdajale.« »Narod« naj se torej nikar ne tolaži z liberalno plemenito mislijo, da prebivalstvo ne dobi nič od tega, saj ve, da se je že marsikaj tudi po obstrukciji zgodilo, o čemer je »Narod« trdil, da se ne bo. Mi imamo že še sredstva, da liberalni up, pridržavati redne podpore, temeljito preženemo. Na Kranjskem še ni postavljen prestol dinastiji Tavčar; ako pa hoče voditelj liberalne stranke sebe in svojo stranko blamirati, nimamo nič proti temu.

Ricmanjske stvari. V zadnjih dneh so šle zopet skozi liberalne liste novice iz Ricmanja pri Trstu, seveda grozno zasukane in pokvarjene. Mi smo se informirali na mestu in podajemo v naslednjem objektivno poročilo. Kakor znano, je v Ricmanju kapelan dr. Anton Požar, kateri je kar na lastno pest hotel prestopiti v drugi obred z ljudstvom vred in se ločiti od svojega škofa. Bilo bi že to dovolj vzroka, da ga škof premesti, kajti kam bi pa prišla cerkvena disciplina, ako bi smel vsak kaplan tako nastopati proti svojemu ordinariju! A vzrokov za premestitev je bilo dovolj tudi drugih. Mi jih nečemo vseh naštevati. Opomnimo le, da dr. Požar ni hotel dajati tržaškemu škofijstvu predpisanih naznanil in da že štiri leta ni hotel položiti cerkvenih računov itd. Izkratka: Pokazalo se je za potrebno, s personalno izpremembo odstraniti glavni vzrok ricmanjskih homatij. Dr. Požar je bil dekretiran v Vatovlje, in v Ricmanje pa gosp. Krančič. Zdaj se je pa dr. Požar ustavil. Dne 29. decembra bi moral vprido c. kr. okrajnega glavarja izročiti cerkveno premoženje svojemu nasledniku. A on je odšel in zaklenil kapelanijo, dasi mu je c. kr. okrajni glavar dvakrat brzojavil, naj bo doma, ker mu je (glavarju) od višje oblasti ukazano, da mora biti osebno navzoč pri izročitvi. Okrajni glavar je nato vzel matrike, češ, da ima vlada pravico do njih. Ker se je bal izgredov, je poklical okr. glavar 13 žandarjev. Pozval je ključavničarja iz Kopra, kateri je s silo odpiral vrata, in ker se vežna vrata niso dala odpreti zaradi vlage — ne zaradi zapaha — sta šla en orožnik in ključavničar čez zid, ker sta videla, da so vrata od zadej odprta, in tako so prišli potem skozi važna vrata v kapelanijo tudi drugi. Dr. Po-

žar se upira še vedno. Pravi, da ne gre iz kapelanije, dokler mu ne vržejo s silo hišne oprave na ulico, češ, da bo to — častno zanj! — Tako zdaj stojé stvari v Ricmanju. Dostavljamo k temu le še, da je dr. Požar že bil župnik na Pasu blizu Boljuna, a je izgubil to dostojanstvo, potem je bil kapelan v Pregarju. O njegovem delovanju v tej dobi listi molčé. Vprašamo zdaj tržaške slovanske kroge, ali je tako ravnanje slovenski stvari v korist ali v škodo? Ali si Slovenci pridobivajo ugled pred cerkvijo in državo, ako se na ta način obnašajo? Ali je za slovensko stranko v Trstu častno, da se identificira z dr. Požarjem? »Edinost« hoče imeti od cerkve v enomer pravice in zopet pravice — ali pa se sme od njenih pristavev tako teptati cerkveno pravo? Mi smo načelno proti temu, da se država vmešava v cerkvene stvari, a ko se tako dela, kakor v opisanem slučaju, se vlada sili, da udira z orožniki v kapelanije! Tržaški voditelji, premišlujte to stvar, kajti na vaši vesti so nasledki!

Sodnijska imenovanja in premeščanja. Sodnikom je imenovan sodni adjunkt g. Franc Peterlin v Kranju za Kranjsko goro. Prestavljeni so sodni adjunkti gg. dr. Karol Kočevar iz St. Lenarta v Maribor, dr. Viljem Stepischnigg iz Ormoža v Ptuj, dr. Valentin Flerin iz Kranjske gore v Ilirsko Bistrico in Jakob Antoga iz Mokronoga v Kranj. Za sodnijskega adjunkta v Mokronog pride g. Jurij Kozina, za sodnijskega adjunkta v Kranjsko goro pa g. Valentin Levičnik. Sodnijski adjunkti so imenovani avskultantje gg. Roman Trstenjak in Ludovik Perša za delokrog graškega nadso-dišča in gosp. dr. Ernst Weiss za Marenberg.

Imenovanja v ljubljanski tobačni tovarni. Adjunktom v tukajšnji c. kr. tobačni tovarni je imenovan g. Konrad Grimm, oficijalom Josip Vavruška, g. Lorenc Schiffrer pa je imenovan asistentom za Celovec. Ljubljanski tovarni dodeljen je oficijal Vincenc Zorko iz tovarne v Joahimovem na Češkem.

Odlikovanje slovenskega duhovnika v Ameriki. Iz St. Paula v Ameriki se poroča: Nadškof št.-paulski Ireland, je imenoval za župnika fare sv. Františka Saleškega našega rojaka č. g. Franca Ks. Bajec-a, ki tako nastopi župnijo, ki jo je ustanovil in dolgo vodil naš sedanji škof J. N. Stariha. Ta župnija v pravem pomenu besede, to se pravi, njen župnik je nepremestljiv. Konkurz sta delala Nemec Rev. B. Sandmeyer, in Slovenec Rev. F. Ks. Bajec. Naš rojak ga je prestal z odliko in tako dobil župnijo. Nadškof Ireland je pri podeljevanju župnije rekel: »Jaz sem ponosen na svoje slovenske duhovnike! Č. g. F. Ks. Bajec je bil rojen l. 1866 v Ljubljani, v šentjakobski fari. Studiral je nižjo gimnazijo ondi, in prišel v Ameriko z magr. Buhom l. 1883.

Važna rassodba. V zadnji številki minolega leta smo objavili odlok glede vprašanja, ali so kmetijska društva opravičena po svojih pravilih, gostilničarjem, ki so člani teh zadrug, prodajati vino v obrtne namene. Odlok pravi, da niso opravičena. To je jasno, jasno pa ni, ali smejo gostilničarji v zadrugi kupovati vino za domačo pijačo, namreč za se in svoje rodbine. Iz dotičnega odloka bi se to moglo sklepati, in to je tudi storil naš dopisnik. G. nadzornik deželne naklade pa nam poroča, da gostilničarji niso upravičeni, od zadrug kupovati neobdačeno vino, četudi so člani in dokažejo, da vino rabijo le za svoje ljudi. Mi torej opozarjamo na to kmetijska društva, da ne bodo imela sitnostij in stroškov.

Umrl je v soboto, kakor smo že omenili, v Varaždinu znameniti Ilirec, dr. Stefan Ilijašević. Mestni zastop varaždinski se je v izredni seji spominjal velikih zaslug pokojnikovih za hrvaško šolstvo in književnost. Truplo so prepeljali v Zagreb, kjer se je v ponedeljek zvečer vršil sijajen pogreb, katerega so se udeležila razna društva, šolski in znanstveni zavodi. Sam nadškof dr. Posilović na čelu vsega duhovništva je spremil pokojnika na pokopališče, kjer sta v slovo govorila dr. Harambašić v imenu »Matice Hrvatske« in M. Grlović v imenu

pisateljskega društva. Društvo „Kolo“ je zapelo krasno žalostinko. Taki pogrebi so redki v Zagrebu, kar priča, da narod hrvatski ni še pozabil znamenite dobe svojega probujenja. Na drugem mestu poročamo več o pokojnem Ilijaševiću.

Kanonikom v Palju je imenovan č. g. župnik Janez Belec.

Bodoči nastop štajarskih slovenskih deželnih poslancev. „Domovina“ piše o tem: »Radovedni smo, ali bo č. kr. namestnik tudi takrat kazal prijazno lice, ko bodo naši poslanci zahtevali, čujte, gosp. č. kr. namestnik, naj odločnejše zahtevajo, da preneha dosedanje preziranje naših narodnih, kulturnih in gospodarskih teženj, da se končno prizna našemu narodu, kar mu je bilo že zdavnaj zagotovljeno, ali vzlic temu dosedaj še vedno pritrغانو. Da, naši poslanci so šli v dež. zbor, ali slavna vlada in njeni srčki naj pomnijo, da odslej ne bodo imeli pred seboj krotkih jagnjet, pomnijo naj, da se bo bliskalo in grmelo, da prej ne bo miru, dokler ne bo zadnja naša zahteva uresničena. Igrajmo „va banque“! Vlada in Nemci hočejo boj, zakaj bi ga mi ne sprejeli? Zavest, da stoji ves narod za njimi, bo dala našim poslancem moč, da bodo vztrajali na svojem mestu tudi v najhujšem boju, in je to tudi njihova sveta dolžnost, saj jih je narod zato izbral, da vrše njegovo voljo, in narod hoče svoje pravice. Ne bo dolgo, in pokazalo se bo, čegava bo zmaga«.

Samomor vojaka. V Gorici se je ustreliš v vojašnici, nahajajoči se v ulici Vogel, vojak 16. stotnije ondotnega pešpolka France Zigler. Nesrečnik nastopil je vojaško službo meseca oktobra lanskega leta.

Redar skočil v morje. Bivši redar Peter Kočvar v Trstu je blizu sv. Andreja skočil v morje in utonil.

Lep izgled rodoljubja so dali vsem slovenskim krogom in korporacijam gg. poštni uradniki in gdč. uradnice v Ljubljani, ki so zložili v letošnjo darilo družbi sv. Cirila in Metoda 122 kron 80 vinarjev.

Slovenska bogoslužba. Zaderski nadškof msgr. Dvornik se mudi v Rimu, kjer je sv. očetu izročil prošnjo 79ih občin, ki prosijo za zopetno vpeljavo glagolskega obreda. Ob enem je prosil nadškof sv. očeta, da sprejme zastopnike teh občin v posebni avdienci.

Cvet liberalne „intelligence“ v Kranju. Današnji uradni list priobčuje naslednji oklico: »Č. kr. okrajna sodnija v Kranju je po odobrenju č. kr. deželne sodnije v Ljubljani gospoda Jakoba Killer, posestnika in trgovca v Kranju, v zmišlu § 273. drž. zak. spoznala za zapravljivca. Kurator se mu je postavil g. Matija Hribar iz Ljubljane, Florijanske ulice št. 27«.

Hripa na Reki. Zadnji čas se posebno na Reki širi hripa. Sedaj je ondi še 1000 slučajev te bolezni.

Umrli je v Zagorju ob Savi posestnik g. Jožef Milač. — Umrli je v Pilšanuju 70 letna gospa Marija Supančič, soproga tamošnjega trgovca in č. kr. poštarja Matevža Supančič. — V Gradcu je umrl restavratore na ondotnem južnem kolodvoru g. Alojzij Daniel. — Umrli je bivši provincijal avstrijsko štajerskega minoritkega reda g. Alojzij Pollak.

Nova mlekarška zadruga se je ustanovila v Krtni v kamniškem okraju.

Žaloigra v slovenski naselbini v Clevelandu. Iz Clevelanda v Ameriki pišejo: V naši slovenski naselbini se je prigodil eden najžalostnejših dogodkov, kar jih pomnijo najstarejši rojaki v Clevelandu. Hrvat J. Planinac je obstrlel in smrtno ranil hčer občeopokovanega rojaka N. Novaka. Po storjenem zločinu je Planinac skušal zbežati, toda policija mu je bila takoj za petami. To videvši, je nesrečnež obrnil revolver nase ter sprožil dvakrat, teklo še nekoliko časa in se na to zgrudil na tla ter v par trenutkih izdihnil. Vzrok grozni žaloigri je bilo to, da hči Marija Novakova ni hotela vzeti v zakon Planinca, ki je že dalj časa pobajal za njo. Usodnega dne je nenkrat prišel v kuhinjo, kjer sta delali mati in hči, in je zadnjo obstrlel in zadel v želodec. Čast. g. župnik Hribar je bil takoj poklican k ranjenki ter ji je podelil sv. zakramente za umirajočo. Pozneje je tudi še podelil poslednje sv. olje ranjenemu Planincu, ki se je ustreliš na cesti. Mary Novak je bila odpeljana v Lakeside bolnico, J. Planinac pa v Ziehmovo mrtvašnico. Pozneje smo še poizvedeli, da bo Marija Novak okrevala. Če še omenimo, da je bil Planinac pijanec in že veliko let ni bil pri spovedi, smo vse povedali.

Obrotna zadruga štrajka. V Gradcu so vsi odborniki zadruga steklarjev odložili svoja mesta. Občni zbor zadruga je sklenil, da naj zadruga ustavi svoje delo-

vanje. Vzrok tega nastopa je dejstvo, da so bili vsi koraki zadruga proti neopravičenemu izvrševanju obrti zaman.

Zblaznel je v Mariboru upokojeni nadučitelj g. Felka Pirc.

V Trnovem pri Il. Bistrici je bila na praznik sv. Stefana v zavodu č. šolskih sestra božičnica; v nedeljo, 28. m. m. pa so predstavljale gojenke igrjo »Egiptovski Jožef«. Sploh napreduje omenjeni zavod v vsakem oziru zelo vrlo.

Smrt na cesti. V Obdachu na Gorenjem Štajarskem so našli na cesti mrtvega 52 let starega drvarja Janeza Tarmana s Kranjske Gore.

40.000 kron znaša glavni dobiček Dunajske loterije umetno-obrtniškega društva. Žrebanje bo nepreklicno dne 15. januarja 1903.

Ljubljanske novice.

Božičnica na Rakovniku. Pod pokroviteljstvom baronice Hein priredile so plemenite dame našega mesta salezijancem bogato božično drevesce. Blagodušni gospe Josipina Kos in Elizabeta Wechtisch sta v svoji požrtvovalnosti nabirali darove. Našli ste mnogo dobrih src. Vsi darovi presegajo svoto 1400 kron. Slavnost so počastili s svojo pričujočnostjo prevzvišeni g. knezoškof in eksk. baron Hein, gospod kanonik Kajdiž, oo. jezuitje, deželni šolski nadzornik gosp. Hubad in mnogo druge gospode. Z živahno besedo je č. g. Kovačič pozdravil plemenite goste. Nato je gojenec Ban v lepi deklamaciji pozdravil gospe baronice Hein v imenu gojencev in ji podaril šopek cvetlic. Gojenci zavoda izvajali so različne točke vopreda priprosto in naravno. Tako je n. pr. drama »sveti Ciril«, ki je v vsakem vzbudila žlahtna čutila, in zanimivo trilogijo v verzih »Čudno drevo«, zložil za slavnost č. g. J. Valjavec, nadebudni salezijanski novomašnik. Z veseljem je ljudstvo pozdravilo malega »Bebeta«, kateri je s svojim otroškim kretanjem, s svojo gibčnostjo in prijaznim glasom očaral gledalce. Ko pa je mali Bebe (Valjavec ml.) premenil obleko in stopil na oder v rimski obleki, je z isto umetnostjo igral malega Cirila. Ljudstvo se je čudilo njegovi nadarjenosti za gledališki oder. Istotako so ga zopet z veseljem pozdravili, ko se je na oder pokazal v svoji bebetovi obleki in v dolgih verzih razlagal svojima tovarišema pomen božičnega drevesca in imenoval dobrotnice, ki so drevo prikrbele. Jako je ugajal občinstvu prizor »sveti Ciril v nebeški slavi«, dasi je razsvetljava nekoliko nagajala. Izborbo so igrali tudi drugi gojenci in videli smo, da so salezijanci dosegli že zelo lepe vspehe. Velika živahnost, prava družinska slika je bila pri točki »razdelitev darov«. Jezušček je poslal iz Turina ljubeznivim damam, ki so storile toliko za zavod, posebno zahvalno pismo. Čast. g. Kovačič ga je v imenu angela prebral, podaril baronici Hein krasno aliko don Boska s prošnjo, da želi Jezušček, da postane baronica mati salezijancev v Ljubljani. Baronica je bila ginjena do solz. Gospej Elizabeti Wechtisch, gospej Josipini Kos in grofici Auersperg je prinesel Jezušček lepe životopise don Boska, blagi sotrudnici pa, katera ima toliko življenja za dečke, je prinesel Jezušček skupni portret gojencev. Veselica se je končala s cesarsko pesmijo in nato se je občinstvo razšlo, a v srcu pa so odnesli dobre utise, želeč salezijancem obilo blagoslova v njih težkem delovanju.

Salezijanski sotrudnik.

Zgodovina šivalnega stroja. Krojač in agent Franc Kregar, stanujoč na Zaloški cesti št. 15 je izrabil mehaniku Ernestu Speilu šivalni stroj, katerega je takoj zastavil v zastavnici kranjske hranilnice in zastaran listek prodal.

Prijet deserter. Nikolaj Linich iz Kastve je bil včeraj v Ljubljani prijat. Vojaška oblast ga zasleduje kot deserterja.

Vojak pobegnil. V žrebčarni na Selu je pobegnil včeraj vojak Anton Nymphen. Rekel je, da ne bode vojakom služil in je vsled tega mogoče, da si je sam končal življenje.

Služkinja tatita. Služkinja Ivana Zamlen je ukradla včeraj svojemu gospodarju branjecu Ant. Bucku na sv. Petra cesti št. 7 iz stanovanja 22 kron. Denar je takoj izdala za obleko, katere pa ni prinesla domov, marveč jo je spravila pri neki ženski. Gospodar je dal kradljivo služkinjo zapreti.

S ceste. Franc Kocmur, pekovski pomočnik na Rimski cesti št. 16 je včeraj opoludne na frančiškanskem mostu vsled slabosti padel in se na nogi in glavi poškodoval. Pripeljali so ga z vozom na dom.

Kališove kloske je danes mestni magistrat na stroške g. Kališa dal odstraniti. Gosp. Kališ namerava proti magistratu nastopiti pravdno pot.

Tatvine v »Narodnem domu«. Ivan Kovačič, Radeckega cesti št. 1, je služil nekaj časa v »Narodnem domu«. Mej tem časom je bilo tamkaj izvršenih več tatvin. Ko je Kovačič izstopil iz službe, je živel za svoje

razmere precej potratno, tako da je vzbudil pozornost policije, ki ga je konečno prišla. Našlo se je pri njem več reči, ki so bile ukradene v »Narodnem domu«. Kovačič je bil baie že zaradi tatvine zaprt.

V Ameriko. V noči od 5. na 6. t. m. je z južnega kolodvora odpotovalo 122 oseb v Ameriko.

Zaprl so služkinjo Jozefo Stampfl ker je svoji gospodnji Amaliji Schinberg na Sv. Petra cesti št. 62 poneverila denar, katerega bi bila morala izročiti peku in ker si je pri strankah na ime svoje gospodnje izposojevala denar.

V bolnico pripeljali so Marijo Zakrajšek, 7 let staro posestnikovo hči z Blok, ki je včeraj na poti v cerkev padla in si zlomila levo roko. — S steklenico po glavi je udarila M. Škoda svojega moža Jakoba Skodo in ga tako ranila, da je moral iti v bolnico.

Beg iz bolnice. Stefan Madotto, brusač v Zgornjem Logatcu je v ponedeljsk popoldne ušel iz kirurškega oddelka v deželni bolnici. Zbežal je čez ograjo v Vodmat, kjer so ga prijeli in peljali nazaj v bolnico. Najbrže se mu je zmešalo.

Pretep. Mesar Mihael Zajc iz Sneberij in hlapec Josip Ocvirk na Poljanski cesti št. 51 sta se v ponedeljsk popoldne za klavnico sprla ter je Zajc sunil Ocvirkovega fanta s stola, da je padel. Ocvirka je vsled tega bila pograbila jeza, da je udaril Zajca za uho, ga spodbil, da je padel in ga potem na tleh ležečega še vdaril z brusilnikom po levi roki. Zajc ima na glavi in na roki poškodbe.

Tatvina. Turkovemu hlapcu Blažu Kregarju na Radeckega cesti št. 3 je v nedeljo opoludne delavec Jakob Zvan ukradel iz nezaklenjenega hleva suknjič in jo z njim potegnil.

V bolnico so pripeljali 15letno Terezijo Žonto iz Škofje Loke. Na cesti je spdrsnila in padla in si zlomila desno nogo.

Zgubljena verižica. Od deželnega gladišča po Bleiweisovi cesti in po Cesti na Rožnik je bila zgubljena zlata, precej dolga verižica.

Hud hlapec. V ponedeljsk zvečer sprla in strela sta se Franc Pintar in Franc Mencin, hlapec pri Valentinu Kugi v Metelkovih ulicah št. 27. Pintar je Mencina vsega po obrazu opraskal. V prepis se je vtikal tudi gospodar, na kar ga je Mencin prijel in vrgel v blato. Policija je oba hlapca aretovala. Mencin se je takoj udal, Pintar pa se je branil iti s policajem in je policaja sunil v obraz in ga je pod levim očesom ranil.

Petkrat dezertiral Anton Poznik, rojen v Stranu na Koroškem, pristojen v Kamno gorico, služi že četrto leto vojakom, a vojaška služba mu ni nič prav všeč in zato se je vedno akusa odtegniti. V štirih letih je že petkrat dezertiral in je bil za to vedno zaprt. Tako je malo opravljal službe. V noči od nedelje na ponedeljsk je zopet ušel. Bil je sedaj v žrebčarni na Selu. Klatil se je po mestu od gostilne do gostilne in se ga je bil že precej nalezal. Popoldne je šel na magistrat v zglasevalni urad povprašat za stanovanje neke njegove znanke. Toda tukaj so ga spoznali in poklicali policaje, ki so ga prijeli in gnali seboj, dasi je on trdil, da je Pečnik in ne Poznik. Ko mu pa ta laž ni pomagala, se je vrgel na tla in se delal božjastnega. Hotel je dobiti priliko, da bi policajem ušel, pa ta maneuver se mu ni posrečil. Ko je prišla vojaška patrulja po njega, se je zopet vrgel na tla in je simuliral epileptični napad, tako da je bila vojaška patrulja primorana najeti voz, da ga je odpeljala.

Vojna uprava poverjena Ljubljancu. K poročilu o novem vojnem ministru Pittreicu, ki je rojen v Ljubljani, pristavljamo že, da je tudi domobranski minister grof Welsersheimb rojen Ljubljancu.

Vožnja smeti z avtomobilom. Po Ljubljani se govori, da je na finančni odsek obč. zastopa vložil g. baron Codelli ponudbo, da je pripravljen preskrbeti avtomobil, s katerim bi se prevažale smeti.

Prememba posestva G. Terškan je kupil od Strahove vdove v Vodmatu posestvo umrlega g. J. Straha in posestvo na drobno razprodaja.

Planinski večer »Slov. pl. društva« bode v sobot. 10. t. m. v »Narodnem domu« (v pritličju na desno.) Na dnevnem redu je predavanje prof. Ivana Mačherja »o lednikih«. Začetek ob 8. uri zvečer. Člane in prijatelje društva vabi na ta večer odbor »Slov. planin. društva«.

Najdena zapestnica. V Kolodvorskih ulicah je bila včeraj najdena srebrna zapestnica.

Korajžni vojaki. Včeraj ponoči so zopet vojaki po Tržaški in Rimski cesti razgrajali. Policaja, ki jih je vstavil in opominjal, so zasmejovali.

Nagloma umrl je v ponedeljsk popoldne v Topolavčevem izkuhu raznašalec »Laib. Zeitung« Josip Šerc. Zadela ga je srčna kap. Bil je dolgo vrsto let v službi pri trdkli Kleinmayer & Bamberg.

Tat, ki si je preskrbel gorak kožuh. Anton Bizjak, mesar v Hradeckega vasi št. 27,

je v ponedeljsk ponoči pripeljal na dvorišče Jožefa Dolinšek na Mesarski cesti št. 4 voz telet. Ko je šel v gostilno, je odel konja s svojim kožuhom. Prišedši nazaj, ni bilo kožuha več na konju. Prišel je tat in ga odnesel. V žepu kožuha je našel tat tudi nekaj kron.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

Dne 9. t. m. predstavljajo veleslavno igrjo »Anatolov dvojnik«, ki v Zagrebu dosega velike vspehe. Dne 11. t. m. bode te popoldnevna in večerna predstava in sicer »Anatolov dvojnik« in »Rokovnjač«. Dne 13. t. m. se poje opera »Faust«.

Gospa Borštnik Zvonarjeva.

nastopi s 1. februarjem t. l. zopet svoje umetniško delovanje na hrvaškem deželnem gledališču v Zagrebu.

* Zbirka Vilharjevih skladb. Poziv. Kolikor bolj se množijo pevska društva, ki pojejo mešane zборе, t. j. z ženskimi in moškimi glasovi, opaža se nedostatek domačih kompozicij te vrste. Ustrezajoč želji mnogih interesovanih krogov, odločil sem obelodaniti svoje mešovite zborove v zvezkih pod naslovom »Potočnice«. Vsak zvezek obsega okoli 20 lirčnih in heroičnih zborov, ter bodo pojedini glasovi posebej tiskani. Da zamorem ustanoviti naklado in ceno prvemu zvezku »Potočnice«, prosim vsa slovenska pevska društva, da mi čim prej in to vsaj do 20. t. m. javiti izvolijo, koliko primerkov potrebujejo za so-prane, alte, tenore in base. Cena bode kolikor mogoče mala. Naročbe prosim adresovati: F. S. Vilhar, v Zagrebu, Rainerova ulica 11.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Defraudacija železniškega uradnika. Predstojnik skladišča na kolodvoru v Welsu, Alojzij Patzak, je tekom časa poneveril 2200 kron. Te dni je pobegnil ter se v nekem gozdu obesil. — **Policaj usmrtil hišnika.** Hišnik Pavel Horvat v Telekyjevi ulici je napravil predvčeršnjim v hiši velik škandal. Policaj ga je prišel mirit, a hišnik se mu je uprl, nakar je policaj potegnil sabljo in Horvata zabodel. Hišnik je bil na mestu mrtev. — **V sreči zblaznel.** Neki Rafael Barouti v Buenos Aires je zadel veliko srečko španske božične loterije v znesku pet milijonov peset. To ga je tako pretreslo, da je zblaznel. — **Dr. Herold ponesrečil.** Poslanec dr. Herold je na Dunaju na cesti padel in se znatno poškodoval na roki. Vrnil se je v Prago. — **Nemiri v kaznilišnici** so se zopet pojavili v Stanislavu. Jetniki so protestirali proti slabi hrani in razbili vse postelje, razdrli so tla in jedi pometali skozi okna. Se-le večji oddelek vojakov je udušil nemire. — **Samomor župana v.** V Holeševici se je ustreliš župan Horejši, ker je izgubil pri ponesrečenih spekulacijah 24.000 kron. — **Vsled zastrupljenja krvi** je umrl ogrski državni poslanec Major. — **Za bolne na pljučih.** Na Dunaju se je vršilo dne 5. t. m. osnovno zborovanje pomožnega društva za bolne na pljučih v Avstriji. Predsednikom je bil izvoljen grof Lützow. Izvoljen je bil kuratorji 63 članov. — **Na odru zabodla** je v Neapolju neka Giovanna da Luca svojega ljubimca, igralca Rossi Pianellijsa.

Kaj se bo zgodilo l. 1903?

Na Angleškem se sedaj povsod razpravlja prerokovanje nekega almanaha za l. 1903. Angleži prerokovanjem tega almanaha verujejo, češ, da jim je tudi bolezen kralja Edvarda naznanil naprej. Ta almanah »Old Movie« prerokuje za začetek l. 1903: paniko na Španskem, težke komplikacije v orijentu, finančni krah v New Yorku. Meseca februarja bodo notranji nemiri v Avstriji, v Indiji in na Kitajskem, marec prinese diplomatske zadrege Angleški in še neki drugi vlasti, v aprilu se odkrijejo nove žile zlata in diamantov, konec aprila prerokuje strašno revolucijo v Carigradu, krah v Londonu, cestne nemire v Belgiji, veliko železniško nesrečo, pri kateri bode mrtev odličen cerkveni knez, meseca maja bo osrečila medicina svet z znanostjo, valed česar bo posebno veselje v Windzorju. V mesecu juniju bo več nesreč na morju, julij bode odlično politički, kakor tudi september. Važen dogodek doživi v mesecu juliju Holandska, važni politički dogodki bodo v Londonu, v septembru pa bode radi Gibraltarja politički spor, nakar bo Angleška sklenila važno pogodbo. V oktobru se prične zopet serija železniških nesreč. Žrtev železniške nesreče bo neki angleški minister. Meseca novembra stopi zopet v ospredje orient, v decembru pa bodo važni dogodki v Severni Ameriki.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 7. jan. V parlamentarnih krogih se potrjuje, da bo državni zbor sklican 13. t. m.

Dunaj, 7. jan. Danes se snide ministri, ki odloči, kdaj se skliče državni zbor. Govori se, da se snide državni zbor 14. ali 15. t. m.

Dunaj, 7. jan. Včeraj se je cesar sprehajal po Schönbrunskem parku.

Dunaj, 7. jan. Danes se je vršila pred državnim sodiščem obravnava v zadevi ljubljanskih občinskih volitev vsled tožbe Al. D z i m s k e g a in drugov. Rzsodba se proglasi dné 18. februvarija.

Dunaj, 7. jan. Danes so bile obravnave obeh vlad o nagodbeni zadevi. Pogovor je bil samo glede sestave zapisnika.

Dunaj, 7. jan. Nadvojvoda Leopold je črtan iz seznama članov cesarske rodbine.

Trst, 7. jan. Tu se influenza silno širi. Tudi iz Italije se poroča, da se ta bolezen silno širi. V Padovi je 15.000 bolnikov. Vsak dan umre 20 oseb.

Budimpešta, 7. jan. Listi poročajo, da vojno ministerstvo pripravlja načrt reorganizacije avstroogrske armade. Glavna točka preuredbe bi bila dveletna vojaška služba, zato se pa vojaštvo pomnoži. Država bi imela radi tega 110 milijonov kron več stroškov.

Lvov, 7. jan. Iz Poznaja se poroča, da je nadškof Stablewski zopet nevarno obolel in se je resno bati za njegovo življenje.

Karlsruhe, 7. jan. Blagajnik Latt je ustrelil svojega sedemdesetletnega očeta.

Niš, 7. jan. Beležke, katere si je naredil srbski kralj o poročilu ruskega poslanika grofa Lambsdorffa, je nekdo ukradel s kraljeve mize.

Genf, 7. jan. Zvezni svet je določil Gironu rok, do katerega naj spravi v red svoja izkazila, sicer bo izgnan. Princezinji Lujizi je nemški poslanik izročil tožbo prestolonaslednikovo. Razprava je določena na 28. januarja pred navlašče za to sestavljenim saškim sodiščem. Obtoženka bo zahtevala popolno ločitev. V Genfu bodeta princezinja in Giron še šest tednov, ker ima kanton postavbo, po kateri se zakonska nezvestoba ne kaznuje. Princezinja še vedno izjavlja, da hoče postati Gironova žena. Giron pravi, da si bo služil kruha s pisateljstvom. Gironu je lipski ravnatelj gledališča ponudil 400 mark, ako se le enkrat na večer pokaže na odru. Časopisi v kantonu Bern pišejo, da bi bila princezinja takoj radi konkubinata kaznovana, ako pride v ta kanton.

Berolin, 7. jan. O razgovoru grofa Lambsdorffa s srbskim kraljem Aleksandrom se poroča, da je grof Lambsdorff zahteval od kralja Aleksandra, da se ali loči od kraljice Drage, ali pa imenuje svojega naslednika, za katerega mu je predložil tri kandidate: črnogorskega princa Mirka, vojvodo Leuchtenburga in princa Battenberga. Kralj Aleksander se je odločil za ločitev od kraljice Drage. Istinitost te vesti še ni potrjena.

London, 7. jan. Na nekem angleškem parniku, ki vozi v Ameriko, se bo izdajal dnevnik, ki bo dobival poročila potom brezžičnega brzojavanja.

London, 7. jan. Angleške oblasti so pričele na podlagi nove postave proti pijančevanju brezobzirno postopati proti alkoholikom. Kogar dobé pijanega, napišejo ga na neko listo in listo razdelé krčmarjem, od katerih nihče ne sme na listo zapisanim osebam dajati alkoholnih pijač. Na tej listi so tudi foto-

grafije pijancev iz navade. Ako je žena trikrat kaznovana radi pijančevanja, jo na zahtevo moža oblasti ločijo od moževega doma.

Izjava.

Dne 29. decembra se je obdregnil lju-beznivi »Slov. Narod« tudi ob mojo osebo. Molčal bi, ako bi se šlo pri tem samó zame, ampak v dotični notici se po krivici očita vó. g. dekanu vipavskemu, češ, da je on mene inspiriral, kako in kaj naj pridigujem na sv. Stefana dan v vipavski cerkvi. »Vemo sicer, da ga je v to pregovoril dekan Erjavec . . .« Prav nič ne veste! Gospod dekan me je naprosil, naj bi prevzel govor na dan sv. Stefana, pa niti z eno besedico ni omenil, kako in o čem naj pridigujem. Ali je pa bil predmet, katerega sem si bil sam izbral in o katerem sem mislil, da bo jako primeren prav za praznik sv. Stefana — v resnici primeren, o tem se z vipavskimi »Narodovci« paš ne bom pre-kekal. Samo to rečem, da Vas pomilujem, ako niste mojega mnenja. Pravite tudi, če bom še katerikrat Vipavcem govoril, da naj ono poprej d v a k r a t premislim. V Vašo tolažbo Vam bodi povedano, da onega, kar sem govoril na dan sv. Stefana Vipavcem, nisem samo dvakrat premislil, kakor mi Vi tako »četovsko« svetujete, ampak celo trikrat. Za slogo sem pa vnet iz vse duše, a samo za slogo pod zastavo Kristusovo, če ste pod to zastavo, evo Vam roko v slogo! Pod praporom tistih pa, ki so kamnjali sv. Stefana in še sedaj mečejo kamenje, če ne nánj, pa na njegove naslednike, pod tem praporom pa se ne bomo složili nikdár!

Slap pri Vipavi, 3. jan. 1903.

Valentin Marčič.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra, v mm.	Tempe-ratura po Čelsiju	Vetrovi.	Nebo	Pada-vina v 24 urah v mm.
5	9. zveč.	740.1	4.4	sl. szah.	jasno	
6	7. zjutr. 2. popol.	739.1 738.1	3.4 8.8	sr. svzh. sr. jzah.	oblačno	0.0
6	9. zveč.	738.7	8.2			
7	7. zjutr. 2. popol.	735.7 735.3	6.5 8.0	p. vz jzah.		0.0

Srednja temperatura ponedeljka 3.8°, norm. —2.7°
Srednja temperatura torka 6.8°, normale —2.7°

Dunajska borza

dné 7. januarja

Skupni državni dolg v notah	100.90
Skupni državni dolg v srebru	100.85
Avstrijska zlata renta 4%	120.95
Avstrijska kronska renta 4%	100.50
Ogerska zlata renta 4%	120.50
Ogerska kronska renta 4%	98.65
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gld.	16.40
Kreditne delnice, 160 gld.	690.50
London vista	239.40
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.07 1/2
20 mark	23.40
20 frankov (napoleonor)	19.05
Italijanski bankovci	95.25
s. r. cekini	11.30

20 1—1 **Zahvala.**

Vsem prijateljem, znancem in sorodnikom izrekava najsrčnejšo zahvalo za sočutje, sožalja in spremstvo k zadnjemu počitku naše ljubljene, prerano umrle hčerke

ANICE.

Vrhnika, dné 5. januarja 1903.

Anton in Marija Dolenc.

19 1—1 **Zahvala.**

Za veliko sočutje in sožalje pri smrti mojega moža, očeta, strica, deda itd.

Valentina Klinar-ja

gostilničarja, poseznika in bivšega načelnika žrebliarske zadruga

izrekam tem potom v imenu vseh sorodnikov najtoplejšo zahvalo vsem, ki so se tako številno udeležili pogreba in obiskali ranjega na mitvaškem odru, posebno pa še izrekam zahvalo čast. g. Viktorju Šegi, beneficijatu v Kropi za mnogobrojne obiske ob boleznih ranjega, dalje žebliarski zadrugi, uradnikom kranjske industrijske družbe, kakor tudi vsem drugim darovateljem krasnih vencov.

Kropa, dné 5. prosinca 1902.

Ana Frančiška Klinar.

Izjava.

Podpisani Jernej Ravnikar, nadučitelj v Trnovem izjavljam, da o priliki, ko sem se 4. decembra 1902 z gosp. predsednikom kr. š. sveta Urbančičem o gospodu dr. Tavčarju razgovarjal, nisem trdil, da »jaz ne morem voliti dr. Tavčarjeve stranke, ker g. dr. Tavčar je kriv, da sem jaz somkaj premeščen — in mi s tem na leto 500 gld. pojedel!«, — da pa obžalujem, če sem tako govoril. Tudi se zavežem, da plačam g. dr. Tavčarju 60 K stroškov kazenskega postopanja in 20 K družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, oboje v osmih dneh.

Trnovo, 31. decembra 1902.

Jernej Ravnikar.

VABILO

na

izredni občni zbor

hranilnice in posojilnice v Trnovem

registrov. zadr. s neomejeno zavezo

kateri se bo vršil

dné 13. januarja 1903

ob 3. uri pop. v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.
2. Volitev načelstva in nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Odbor.

Opazka. Ker občni zbor 28. decembra l. 1902 ni bil sklepčen, se bo ta vršil brez ozira na število navzočih.

Senzačni liker

Monte Cristo

prve vrste.

Velika posebnost med likerji.

čudovitega okusa

krepčalo za želodec.

Na prodaj v vseh boljših prodajalnicah s kolorijalnim blagom in delikatesami.

Josip Archleb in drug

destil. na par v PRAGI.

Odlikovan s 84 prvimi svetinjami.

1362 20—10

Razpis.

V Toplicah na Dolenjskem se z letom 1903 daje v najem 1436 3—2

Kopalisce

(voda ima toplino 38°C), in sicer: zdravilsko poslopje, hiša za stanovanje, stranska poslopja in vrtovi.

Kdor želi v najem vzeti, naj svojo ponudbo z napovedjo letne najemnine izroči do 1. februarija 1903 podpisnemu uradu, kjer so izvedeti tudi natančnejši pogoji.

Knez Auerspergov gozdarski urad

v Soteski, pošta Straža na Kranjskem.

Josip Logar

trgovec in posestnik

Jvanka Logar roj. Burger

poročena.

Lagorje ob Savi, Kranj,

dné 7. prosinca 1903.

18 1—1

Primerno darilo!

Zrebanje nepreklicno

15. januarja 1903.

Glavni dobitek

Kron 40.000 Kron

Umetn. obrtn. društva srečke

po 1 krono

priporoča

J. C. MAYER

v Ljubljani. 142 9

Janko Šink

svečar v Kranju 1421 5

nasproti mestni župni cerkvi (prej Šifrar)

priporoča velečast. duhovščini, cerkvenim oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

pristno čebelno-voščene sveče

kg. po 5 K. Za pristnost teh sveč jamči s svoto 2000 K, ter dovoljuje 3% odbitka.

Blago se pošilja na vse kraje avstro-ogrske države poštne prosto.